

Redacția și Administrația:

Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON

interurban, local și comitatens

Nr. 20.

Adresa telegrafică:

„DRAPELUL“ Lugoș.

Manuscrise nu se înapoiază

Serisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:

MĂRȚI, JOI și SĂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor. pe 3 luni 3 cor. pe 6 luni 6 cor. pe anul întreg 12 cor.; pentru România și statele uniunii postale: 20 franc pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

DRAPELUL

Lugoș, 20 Octombrie (2 Nov.) 1905.

Mare a fost curiozitatea țerii să cunoască programul lui Fejérváry, anunțat de cu vreme cu atâta prosopopeie, ear acum după ce cunoaște țeara programul este și mai mare curiozitatea, că anume ce va face baronul Fejérváry cu acest program!

Ce ne spune baronul Fejérváry este simplu de tot... spus, dar greu de tot de făcut. El spune adecă, că venind acum ca guvern parlamentar cu program bine definit, aprobat prealabil și de Maj. Sa, va căută să obțină majoritatea voturilor dietei pentru acest program. Ear dacă nu va obține-o, va trage consecvențele constituționale și va apela la... alegători.

Simplu de tot. Dar tocmai aici zace buba. Tocmai acest lucru simplu de tot pare astăzi cel mai imposibil și mai puțin verosimil.

A speră în actuala dietă o majoritate pentru acest program e — în cazul cel mai blând — o naivitate. Și naivitatea aceasta nu o putem presupune despre nici un singur membru al cabinetului. Dacă a spus această eventualitate baronul Fejérváry, a spus-o numai de dragul consecvenței, ca să poată pune în vedere a doua eventualitate constituțională: dizolvarea dietei.

Ei bine, dar ce poate speră baronul Fejérváry dela eventuale alegeri noi?!

Adevărat, că în programul seu, pentru care a obținut cu chiu și vai aprobarea Maj. Sale, a adus toate lozincele electorale, cu cari au agitat la ultimele alegeri coalițiști contra lui Tisza. Numai că aceste lozince par astăzi atât de diochiate, încât și-au pierdut tot farmecul asupra mulțimei.

FOITA „DRAPELULUI“

Povestire astronomică

— Cum poate sistemul nostru solar să se prăpădească? —

De Dr. Felix Erber.

— Traducere pentru „Drapelul“. —

De

Ioan Velovan.

(Urmare și fine.)

La ce stadiu de dezvoltare cosmică au ajuns deja Mercur și Venus, nu putem preciza. Despre Mars însă știm, că e mai bătrân și și mai înaintat ca pământul nostru, pentru că nu mai posedă oceane deschise, ci numai mări mediterane de o extindere neînsemnată și adâncime mică. El are apă mai puțină ca pământul, și atmosfera lui, în care norii sunt o raritate, e

Pe cine naiba vrea baronul Fejérváry să se razime în lupta electorală?! Pe aparatul oficial administrativ?! Cum să se poată sprijini pe acesta, când nu este în stare nici să instaleze fișpanii, numiți în comitatele rezistente? Batjocura ce a suferit-o noul fișpan al Pestei, pe care l-au închis în sala comitatului și apoi i-au dat drumul cu un pandur, dovedește că e cam târziu pentru a putea reface ceea ce s'a stricat în decursul îndelungatelor amânări, întrelăsări și trăgănări.

Se vorbiă, că cabinetul va căută alianța cu socialiștii și cu... naționalitățile.

Despre socialiști nu știm încă ce poziție iau față de promisiunile vage din program. Dar presupunând, că socialiștii consideră luarea sufragiului universal într'un program de guvernament ca un câștig așa mare, încât să declare că se fac luntre și punte pentru acest cabinet, tot n'are guvernul nici o toartă, căci socialiștii încă nu sunt așa o putere în Ungaria, ca sprijinul lor declarat să decidă în favorul guvernului mersul campaniei electorale.

Despre sprijinul naționalităților nemaghiare însă nici vorbă nu poate fi. Las că sufragiul universal, așa cum îl proiectează Fejérváry, este pentru naționalități o tragere pe sfoară de clasa întâiu, dar tot conținutul programului este saturat de cel mai insolent șovinism. La dreptul vorbind, noi nu înțelegem ce nedumeriri serioase poate avea contele Tisza din punct de vedere șovinist contra acestui program, chiar și numai privitor la sufragiul universal, doar pe baza datelor statistice adunate la ordinul lui Tisza, se va încinci numărul alegătorilor de naționalitate maghiară în

cu mult mai uscată ca a noastră. Pe când luna noastră s'a recit mai curând și a percurt cu mult mai repede fazele existenței sale cosmice, fiindcă mările ei sunt secate, suprafața ei o acoperă stânci uscate și munți inelari pustii, și mai că nu posedă vre-un vâl de aer apărător, Joe (Jupiter), planetul uriaș, e și acum în junețea ființei sale planetare. Și el e pentru cele cinci lune ale sale un soare, care îmbătrânește și se stinge, aceasta ne vestește brăul des și adânc de nori, cari îl impresoară; și tot cam aceeași putem presupune și despre Saturn, enigma sistemului nostru solar, și despre planetele îndepărtate de soare Uran și Neptun. Dar și pentru acestea va trebui să vină ziua, când menirea lor cosmică s'a împlinit, când ele, ca și luna noastră, vor percurge rigide și pustii calea lor mută în jurul corpului solar. Într'aceea mai este și o altă posibilitate, ca planetele să apună. Noi știm, că timpul circulației cometelor — descoperit de Pons la anul 1818, și de Enke calculat cu diligență foarte mare, — se scurtează continuu.

Întâmplarea aceasta ni-o explicăm prin un «mediu opunător»... Aceste pot să fie masse de gaz în spațiul

proiectul lui Fejérváry, pe când numărul alegătorilor nemaghiari se va reduce la jumătate!

Și totuși nici un partid maghiar nu acceptează acest program!

Tisza joacă numai o farză, când se teme de invasiunea naționalităților pe baza acestui program. Nu de naționalități se teme el, ci de radicalismul maghiar, care este dușman dualismului, iar Tisza consideră tocmai dualismul de cea mai puternică propteă a dominațiunii exclusiv maghiare în Ungaria.

Naționalitățile nemaghiare nu pot sprijini acest program, fără de a comite un act de sinucidere națională. Maghiarii iarăși nu acceptază acest program din cauza prepotenței ce asigură Coroanei în lucrarea legislațiunii. Aparatul administrativ nu funcționează ca odinioară, când toate firele le avea ministrul internelor în mână. Apoi pe cine și pe ce se razimă baronul Fejérváry?

Pe bani?! Dar ori cât de mare este corupția electorală în Ungaria, tot nu este așa mare ca numai cu bani să se poată asigura reușita alegerilor. Și în fine au bani și contrarii guvernului, poate nu atâția ca guvernul, dar tot vor ști pune sumulițe frumoase în circulațiune pentru capacitatea celor mai grei la... cap!

Astăzi nime nu poate spune că la ce îi va fi bun lui Fejérváry acest program!

Nu știm ce efect a așteptat guvernul dela acest program, pe care l-a ținut în mare secret până Sămbătă, deși se vorbiă deja de luni de zile despre el, dar dacă a așteptat că acest program va schimba ca printr'o lovitură magică toată situațiunea în favorul seu, apoi s'a înșelat amar.

Deja astăzi se poate spune cu

lumii. «Mediul acesta opunător» împedea mișcarea cometului, așa că puterea atractivă a soarelui are așa zicând o preponderanță mică, și în urmarea aceasta atrage cometul ceva mai aproape cătră sine. Cu aceasta însă, după legile mecanice, se potențează celeritatea lui, va să zică timpul circulației lui se scurtează. Deoarece noi nu ne putem închipui spațiul lumii de tot gol, drept aceea trebuie să presupunem și la planete astfel de «medii opunătoare», cari le împedecă în calea lor, așa că ultimele spirale sunt formate în jurul soarelui, și în chipul acesta sunt date cauzele, că toate planetele una după alta trebuie să se precipiteze în globul soarelui. Astfel de «mediu opunător» pentru planete pot să fie și meteori, cari cad pe pământ. Ei pricinuesc, deși o neînsemnat de mică opunere, care însă totuș, dacă o mulțime de meteori vor cădea pe pământ, ori și cum va avea de urmare o simțită împedecare. Prin împedecarea aceasta a mișcării pământului puterea atractivă a soarelui se mărește, așa dar pământul e atras mai aproape cătră soare, până ce în fine va cădea în globul solar.

Soarele nostru cu membrii sistemului seu grăbește spre astrul Hercu-

șuranță, fără de a fi profet, că baronul Fejérváry nu va ajunge nici când în situația de a putea schimba în fapte măcar un singur punct din acest program.

Totul pare numai un joc frivol, ca să câștige timp intrigile — indispensabile și pe o parte și pe alta în viața politică a Ungariei — pentru a face pe sub mână compromisul, care n'a reușit pe față între Coroană și prepotenții actuali ai dietei din Budapesta.

E destul de semnificativ, că în ceasul în care a devenit fapt cert numirea definitivă a baronului Fejérváry ca ministru president, s'a și pus o mișcare publicistică la cale la Viena și Budapesta pentru găsirea unei modalități de a arangea afacerile Ungariei cu Austria pe calea directă a atingerii dela parlament la parlament. Motorii acestei mișcări sunt la Viena: «Neue Freie Presse» organ care stă foarte aproape de cercurile guvernamentale ale ambelor părți a Monarhiei, și la Budapesta: organul personal al lui Kossuth «Budapest».

Și este pagubă numai că în jocul frivol cu programul lui Fejérváry se scoate așa demonstrativ în proțap aprobarea prealabilă a Coroanei. E pagubă, căci nu este în interesul țerii, ca autoritatea Coroanei să fie așa publice exploatată pentru niște șiretlicuri bătărane.

Bánffy despre programul guvernului

Arhișovinistul Bánffy, ținându-și Duminecă darea de samă la Seghedin înaintea alegătorilor, a combătut energetic programul lui Fejérváry, căci acest program «nu vorbește de validitatea suveranității statului maghiar, nici de paritatea deplină a statului ungar cu cel austriac în reprezentanța exterioară, nici de validitatea caracterului național în partea maghiară a armatei». Guvernul voește prin programul seu ca statul maghiar să renunțe la inde-

les, și anume cătră steaua α (alfa) cu o celeritate cam de 19 kilometri în o secundă. În călătoria sa în direcția aceasta poate să întâlnească un alt soare cu mult mai mare, care îl trage la sine în urma puterii mai mare de atracțiune, sau soarele acela mai mare poate să constrângă soarele nostru, să circuleze în jurul seu ca o stea dublă, ceea ce pentru sistemul nostru planetar ar avea de urmare sfârșitul lumii, poate pentru unele planete numai o respirare în spațiul nemărginit pe unele căi parabolice asemenea cometelor; sau străbate în sistemul nostru un astfel de soare și în sborul seu pe lângă soarele nostru poate să provoace revoluțiuni puternice pe suprafața celui din urmă, asemenea fluxului și refluxului mării, cari, precum se știe, le face luna pământului la planetul nostru prin puterea sa atractivă. O puternică dezvoltare de căldură ar consuma și le-ar preface în gaz planetele, dacă ar mai contrasta unei astfel de catastrofe, ce a premers.

Apoi soarele cu planetei sei în călătoria sa spre Hercules poate să ajungă în o massă de neguri foarte extinsă, cari se află în număr foarte mare în univers. În urmarea celerității mari,

Nicolae Căprariu,
absolvent al școlii agromomice dela Lugoj
dorește să fie ocupat la o moșie mai mare
— A se adresa la: —
Nicolae Căprariu
— Visag, nr. casei 215. —
p. u. Duleo. (c. CarașSeverin)
Gr. (x-1)

COMPOZIȚIUNI MUSICALE de
C. Porumbescu
— se află de vânzare la —
REDACȚIA „DRAPELUL“
cu următoarele prețuri:
Imn de urare, pentru 2 voci și pian. . . 50 bani.
Frunză verde măgărit, p. voce și pian 50 „
Basme lăgane, vals p. Dian . . . 1 cor. 50 „
Uvertură la „Crai nou“, p. pian 1 „ 50 „
Baladă, pentru violon și pian 1 „ 25 „
O roză vestejită, p. voce și pian 1 „ —
La comande prin postă este de a se alătura 10 bani pentru costul postal de bucată.
Comandele sunt a se face direct la
Redacția „Drapelul“ — Lugoj.

Dr. Constantin Ignea,
medic univ., specialist în boale de femei, boale de nervi, operator, etc.
și-a început praxa medicală în Lugoj.
Orele de consultațiune: 10—11 a. m. și 2—4 p. m.
la locuința sa din palatul institutului „Poporul“,
Piața Isabella.
Nr. 121 (x-40).

Numeri singuratici din ziarul „DRAPELUL“ se află de vânzare în librăriile **Adolf Auspitz** și **Coloman Nemes.**

Cărți și reviste.
POEZII, de Octavian Goga. Budapesta 1906. Institutul tipografic și de editură „Luceafărul“ str. Molnar Nr. 10. Un volum frumos de 126 pagini. Prețul 3 cor.
Traiul nostru, romanele de Ioan Ciocărlan. Budapesta, institutul tipografic și de editură „Luceafărul“ 1906. Prețul 1 cor. 50 bani. Cuprinsul: Traiul nostru, Pe Buneu, Ramași acasă, Schițe, Cina, Ispita, La stână, Cetățuia Stăncuț-ii, Două suflete, De sărbători, Orbul.

Premiată în Arad — la 1890. — Premiată în Timișoara — la 1891. —
TIPOGRAFIA
CAROL TRAUNFELLNER
în Lugoj, vis-à-vis de casa orașului
primește spre efectuare
tot felul de tipărituri
cu prețurile cele mai moderate.
Comandele din afar' se efectuează în timpul cel mai scurt

„Lugosana“
institut de credit și economii ca societate pe acții în Lugoj.
Anul fondării 1889. Capital social 300.000 Cor.
Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.
Depuneri spre fructificare
1.500.000 Cor.
acordă împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară și pe lombard cu 8%, escomptează cambii cu 3 eventual cu 2 subscrieri pe timp de 3 până la 6 luni, de ale privaților și de ale corporațiilor cu 7-8%, primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4%, cu anunț 5%.
Darea după interese o solvește însuși institutul.
Nr. 8. (x-64) Direcțiunea.

Reclama stabilă, efectuoasă și practică este sufletul, factorul dător de viață al fiecărei fabrici, întreprinderi și afaceri comerciale. Cum, unde și când poți publica anunțuri mai cu efect, mai bine și mai puțin, te poți informa la
Expediția de anunțuri
Iulius Leopold
Budapesta, VII, Erzsibet-körut 54,
unde se poartă grije cu deosebită cunoștință specială în mod conștient, punctual și puțin, de inserate și reclame în toate foile din Budapesta, din provincă și din străinătate, precum și în calendare.

Cine se interesează de războiul actual din Extremul-Orient și dorește să aibă o icoană fidelă despre poporul iaponez, să procure cartea acum apărută:
„JAPONIA“
de Mihail Gașpar.
Prețul 1 coroană 50 bani.
Volum elegant, tipar fin!
Comandele se pot face la autor Mihail Gașpar diacon, Lugoj.
Portul postal îl plătește autorul.
Cuprinsul: Pozițiunea geografică, Clima, Istoria, Religiunea, Armata iaponeză, Caracterul, Femea și poziția ei socială, Băile și teatrul, Limba și literatura, Jurnalistica, Starea culturală, Artele, Răferințe agronomice etc., Marina, Războaiele Japoniei și Proverbe iaponeze.

Edițiunile Despărțământului Lugoj
al
Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

<p>I. Victor Vlad Delamarina. POESII. Bănățenesci. — Intocmiri. Adunate și arangeate de Dr. Valeriu Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag. Prețul 30 bani.</p>	<p>II. Bănățeanul. DEPRINDERI PĂGUBITOARE. Sfaturi și învățături. Seria primă. Edițiune îngrijită cu conștințământul autorului de Dr. Valeriu Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag. Prețul 30 bani.</p>	<p>III. Dr. Athanasie Marienescu. DIALECTUL ROMÂN BĂNAȚIAN. Studiu scris pe baza poeziilor dialectice ale lui Victor Vlad Delamarina. 1 broșură 8° cu 28 pag. Prețul 15 bani.</p>
---	---	---

La comandele din provincă este a se alătura și porto-ul postal.
Comandele se pot face sau prin redacția ziarului „Drapelul“, sau direct la secretariul Desp. Lugoj: **Dr. Valeriu Branisce.** — Prețul se poate trimite și în mărci poștale.